

Анна ПЕТРИКІВ

**УПРАВЛІННЯ ІНФОРМАЦІЙНИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ
МІСЦЕВИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ**

Розкрито теоретико-практичні аспекти управління інформаційним забезпеченням місцевих запозичень, окреслено основні напрями регіональної інформаційної політики, спрямованої на формування сприятливого інвестиційного іміджу регіону.

In the article it is exposed teoretiko-practical aspects of management the informative providing of the local borrowings, outlined basic directions of regional informative policy, directed on forming of favourable investment image of region.

У країнах з розвинутими ринковими економіками і сильним місцевим самоврядуванням місцеві запозичення є одним з основних джерел фінансування довгострокових та дорогих інвестиційних проєктів на місцевому рівні [3, с. 40]. Зростання обсягів залучених інвестицій відіграє подвійну роль для регіонів. По-перше, за кількістю залучених інвестицій можна зробити висновок про дієвість відповідної регіональної чи місцевої влади, тим самим оцінити її ефективність. По-друге, інвестиції самі по собі виступають інструментом та рушійною силою економічного розвитку відповідної території. Успішна інвестиційна модель міста включає такі складові: взяті за її основу довгострокову стратегію розвитку міста; взяті за основу стратегії реальні місцеві ресурси, які є дійсними конкурентними перевагами громади; врахування обмеженості ресурсів, професійний аналіз можливості їхнього застосування; узгоджені за часом і джерелами фінансування інвестиційні плани, що об'єднуються в довгостроковій програмі; професійну команду органів місцевого самоврядування, дії якої спрямовані на підвищення добробуту всієї громади. З метою стимулювання економічного розвитку територій та прискорення в них інвестиційних процесів на місцевому рівні має здійснюватись цілеспрямована стратегія формування іміджу регіону як привабливого місця вкладення інвестицій, а саме: формування бази даних для потреб широкого кола інвесторів щодо економічного і правового середовища, інвестиційного потенціалу та конкурентних переваг території; запровадження і постійна підтримка дії ефективних каналів поширення інформації щодо потреб та можливостей території, в тому числі рекламного характеру; активна участь і посередництво в налагодженні ділових контактів між представниками місцевих бізнесових кіл та потенційними інвесторами; адміністративний та консультативний супровід інвестиційних проєктів [4].

Дослідженню ролі й перспектив здійснення місцевих запозичень присвячена значна кількість наукових публікацій, автори яких – вітчизняні вчені-економісти, серед них: М. Бурмака, С. Варфоломєєв, О. Василик, І. Заверуха, О. Кириленко, В. Кравченко, І. Луніна, М. Лапішко, В. Падалка. Окремі аспекти розвитку ринку місцевих запозичень вивчали зарубіжні вчені, а саме: К. Безсмертна, Н. Волкова, І. Костіков, Д. Лащук, Лоренс Дж. Гітман, Є. Намсараєва, Є. Ніколаєнко, В. Рябцев, Ричард Л. Петерсон.

Однак, не применшуючи внеску дослідників у вирішення проблем розвитку ринку місцевих запозичень, слід зауважити, що низка важливих питань щодо управління інформаційним забезпеченням місцевих запозичень залишаються недостатньо висвітлені як у теоретико-методологічному, так і в практичному аспектах.

Країні бракує комплексних глибоких досліджень проблематики муніципальних запозичень, їхнього використання як джерела фінансування проєктів розвитку міст [2].

Метою статті є дослідження основних проблем управління інформаційним забезпеченням місцевих запозичень та окреслення можливих шляхів їхнього вирішення.

Існуюча практика муніципальних запозичень в Україні показала слабкі місця наявної системи [1, с. 36]. Як показує вітчизняна практика, до початку розміщення позики органи місцевого самоврядування через ряд обставин (відсутність спеціалістів, висока вартість досліджень, нерозуміння необхідності

Для розроблення ефективної системи зв'язків із потенційними інвесторами муніципальних цінних паперів пропонуємо такі заходи:

- проводити активну інформаційну роботу. При наданні інформації про громаду необхідно постійно висвітлювати найбільш привабливі її сторони для підвищення рівня довіри у потенційних інвесторів;
- з усього масиву інформації необхідно вибирати ті факти та події, які можуть мати найбільший інтерес для потенційних інвесторів. До них можемо зарахувати: розвиток високих технологій, наявність високово-ліфикованих кадрів; сприятлива податкова та законодавча база; досягнення в соціальній сфері; поліпшення економічних показників, довіри населення до місцевої влади та ін;
- здійснювати ретельну оцінку обсягу робіт та вартості інформаційної компанії;
- розробити ефективне звернення до інвесторів;
- розповсюджувати інформацію через різноманітні канали: звернення, візуальні форми (рекламні фільми, відеороліки); ЗМІ (преса, радіо, телебачення);
- створити механізм зворотного зв'язку, завдяки якому стане можливим отримання комплексних відомостей про реакцію цільової аудиторії.

Систему побудови взаємозв'язків із потенційними інвесторами муніципальних цінних паперів необхідно будувати з дотриманням таких основних принципів:

- принцип послідовності – забезпечити безперервність у побудові відносин з інвесторами;
- принцип активного просування успіху – активно та своєчасно інформувати інвесторів про фінансову стійкість і позитивні зміни в місті;
- принцип постійної, цілеспрямованої та кваліфікованої діяльності – використання активних механізмів для формування іміджу та виграшу в конкурентній боротьбі на фондовому ринку.

Концепція системи зв'язків із потенційними інвесторами має бути побудована на довірливому, уважному врахуванні думок, настроїв, переваг та інтересів.

Таким чином, можна сказати, що кампанія зі встановлення зв'язків із потенційними інвесторами є багатофункціональною системою з організації та налагодженні відносин з інвесторами, з використанням спеціальних форм та методів впливу на їхню свідомість та поведінку.

Враховуючи значущість муніципальних запозичень для соціально-економічного розвитку українських територіальних громад, вважаємо, що інформаційну роботу потрібно проводити не лише на місцевому, а й на загальнонаціональному рівнях з метою підвищення рівня обізнаності міст з питаннями муніципального запозичення.

Для цього, на нашу думку, потрібно вжити такі заходи:

- покласти на Міністерство фінансів України, як державний орган, що здійснює реєстрацію муніципальних цінних паперів, обов'язки щодо розкриття інформації про емісію даних цінних паперів та їхнього стану на загальноукраїнському ринку;
- заснувати спеціальне видання з метою опублікування спеціальних документів, пов'язаних із випуском та обігом місцевих цінних паперів: умов випуску, інформації, яка міститься в рішенні про випуск; звітів про виконання місцевих бюджетів, звітів про виконання зобов'язань, які виникли в результаті емісії цінних паперів;
- сприяти формуванню центрів розкриття інформації про місцеві запозичення;
- сприяти формуванню центрів кредитної інформації;
- створити загальнодоступну базу даних про емісію муніципальних цінних паперів та стану їхнього ринку в мережі Інтернет.

Треба зазначити, що центри кредитної інформації набули широкого розповсюдження в зарубіжній практиці (бюро кредитної інформації, агентства кредитної інформації). Такі центри покликані вивчати кредитну історію фізичних та юридичних осіб, визначати їхню кредитоспроможність і продавати цю інформацію різноманітним фінансовим та кредитним установам. За кордоном існує кілька видів Бюро кредитної інформації – загальні та спеціалізовані. Загальні бюро мають змогу надавати інформацію про кожне підприємство країни. Спеціалізовані бюро надають послуги тільки в кількох напрямках. Існують також бюро, які забезпечують обмін кредитною інформацією.

Бюро кредитної інформації публікують спеціальні довідники, які містять дані про фізичних та юридичних осіб. За кожним із них визначені дані, пов'язані з обсягами капіталу, кредитоспроможністю, надійністю відповідної особи як позичальника тощо. Вказані дані базуються на матеріалах фінансової та податкової звітності та інших інформаційних джерелах.

Система розповсюдження інформації про муніципальні цінні папери має забезпечувати такі вимоги до інформації:

– повнота інформації, яка означає, що інвесторам буде надана вся інформація про будь-який випуск муніципальних цінних паперів, в якій міститимуться умови емісії, результати первинного розміщення, минулий та поточний стани ринку, результати погашення та виплати купонів, а також стан бюджету й інформація про соціально-економічний стан територіальної громади, емітентів цінних паперів;

– оперативність інформації, що означає, що будь-які зміни в умовах емісії або в ринковій кон'юктурі, а також результати погашення позики та виплати відсотків будуть одразу доступні власникам муніципальних цінних паперів та будь-яким зацікавленим особам;

– доступність інформації, коли отримати необхідну інформацію зможе будь-який інвестор, що забезпечить можливість пошуку інформації як у мережі Інтернет, так і в спеціальному друкованому виданні;

– достовірність інформації, тобто інформація, що надається інвесторам, має відображати як позитивні, так і негативні характеристики випуску, інформація не повинна викривлятися емітентом з метою згладжування недоліків та прорахунків емісії.

Сучасним українським містам потрібно усвідомити великі можливості, які забезпечує світовий інформаційний простір, і використовувати їх.

Отже, запропонована система розповсюдження інформації щодо здійснення місцевих запозичень дасть змогу сформувати єдиний інформаційний простір ринку даних фінансових інструментів, що сприятиме залученню інвесторів на цей ринок. Якщо органи місцевого самоврядування зуміють навчитись використовувати весь інструментарій інформаційного забезпечення місцевих запозичень, то це дозволить їм стати більш відкритими, зрозумілими і прогнозованими для суспільства, мешканців громади, що забезпечить успішність як необхідних інвестиційних проектів, так і можливість перейти на новий якісно вищий рівень розвитку.

Отже, ефективне управління інформаційним забезпеченням місцевих запозичень за допомогою розглянутих заходів може сприяти формуванню належних умов щодо ефективного залучення грошових ресурсів до місцевого сектору й використанню органами місцевого самоврядування місцевих запозичень як повноцінного інструмента, здатного забезпечити зростання обсягів виробництва продукції та надання послуг, збільшити кількість якісних робочих місць, підвищити податковий потенціал території, сприяти зростанню добробуту громади.

Література

1. Кореняко М. Г. Муніципальні запозичення як інструмент підтримки економічного розвитку регіонів / М. Г. Кореняко // *Регіональна економіка*. – 2008. – № 4. – С. 32–37.
2. Падалка В. М. Фінансування проектів розвитку міст за рахунок місцевих запозичень / В. М. Падалка // *Фінанси України*. – 2004. – № 11. – С. 89–99.
3. Рекуненко І. І. Роль муніципальних облігацій на ринку місцевих запозичень: [текст] / І. І. Рекуненко, О. В. Котляревський // *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія Економічні науки*. – 2009. – Вип. 22 : у 2-х ч. – Ч. II. – С. 40–44.
4. Навчальні програми для працівників органів місцевого самоврядування. Кн. 9. «Муніципальні інвестиції та кредити» / за заг. ред. М. В. Пітцика [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://users.i.com.ua/~zddm/RUSSIAN/INVBOOK/index.htm>